

Sylaby

Úvod do štúdia jazyka

Učiteľstvo slovenského jazyka a literatúry v kombinácii

Vyučujúci	prof. Mgr. Martin Ološtiak, PhD. (prednášky): martin.olostiak@unipo.sk Mgr. et Mgr. Soňa Rešovská, PhD. (seminárne cvičenia): sona.resovska@unipo.sk
Kód predmetu	1ISMK/U2UDSJ/22
Študijný odbor	učiteľstvo slovenského jazyka v kombinácii
Stupeň štúdia	Bc.
Ročník	1.
Rámcová časová špecifikácia	zimný semester akad. r. 2025/2026
Časová dotácia	1 hod. týždenne (P) + 1 hod. týždenne (S) spolu za semester 13 + 13 hodín
Spôsob ukončenia predmetu	skúška
Počet kreditov	3
Ďalšie informácie	https://e.ff.unipo.sk/ – kurz Úvod do štúdia jazyka. Tu budú zverejňované aj doplnkové študijné materiály.

Požiadavky na udelenie kreditov

• **Pravidelná účasť** na vyučovaní (maximálny počet absencií: 2 za prednášku a 2 za seminár). **Táto podmienka sa uplatňuje aj v prípade dištančnej výučby, ktorá predpokladá aktívne zapájanie sa do vyučovacieho procesu na seminári. Prípady, keď je študent pripojený, no po vyzvaní nereaguje (s výnimkou aktuálnych technických problémov), sa vyhodnocujú ako absencia.**

• **Aktívna účasť** na vyučovaní. Pripravenosť študentov na vyučovanie sa bude kontrolovať priebežne na každej vyučovacej hodine.

• **Úspešné absolvovanie priebežného testu** zameraného na morfológickú analýzu: 20. 11. 2025 (9. týždeň) na prednáške.

• **Absolvovanie záverečného testu.** Predmet sa končí skúškou. Skúška bude prebiehať písomnou formou. Záverečný test bude pozostávať: 1) zväčša z praktických otázok zameraných na témy, ktoré sa počas semestra preberali; 2) z otázok zameraných na domácu a internacionálnu základnú lingvistickú terminológiu. Z oboch častí musí študent/ka získať minimálne 50 %.

• Prednášky a semináre sú prepojené. Daná téma bude najprv odprednášaná a následne precvičená na seminároch. Všetky materiály a inštrukcie budú k dispozícii v e-learningovom kurze Moodle.

• Spôsob prípravy na semináre bude pozostávať z týchto krokov: 1) účasť na prednáške; 2) následne si študent pri príprave na seminár prezrie cvičenia a preštuduje si podkladové materiály (powerpointové prezentácie a ďalšie textové materiály)

- Výsledné hodnotenie je zložené z týchto častí:

	maximum	minimum
Priebežný test	30	15
Záverečný test	70	35
Spolu	100	50

- Hodnotiaca stupnica:

A	100 – 90,0 %
B	89,99 – 80,0 %
C	79,99 – 70,0 %
D	69,99 – 60,0 %
E	59,99 – 50,0 %
FX	49,99 a menej

Základná študijná literatúra

[KKM]: OLOŠTIAK, M. – GIANITSOVÁ-OLOŠTIAKOVÁ, L.: *Krok za krokom k maturite. Slovenský jazyk*. Bratislava: Fragment 2007.

[MSS]: OLOŠTIAK, M. – OLOŠTIAKOVÁ, L.: *Morfematika a slovtvorba slovenčiny*. Prešov: FF PU 2018.

Dostupné na: <<http://www.pulib.sk/web/kniznica/elpub/dokument/Olostiak22>>

[SOK]: Sokolová, M.: Morfematika vo vyučovaní slovenského jazyka na vysokých školách. In: Morfematický výskum slovenčiny (možnosti jeho štatistického, elektronického a didaktického spracovania). Eds. M. Sokolová – M. Ivanová – M. Ološtiak. Prešov: Filozofická fakulta Prešovskej univerzity v Prešove 2006, s. 177 – 234. Dostupné na: http://isvjams.weebly.com/uploads/3/2/8/3/3283426/sokolova-ivanova_morfosyntakticky-vyskum-slovenčiny_2006.pdf

Ďalšie materiály v e-learningovom prostredí Moodle.

Doplnková študijná literatúra

ČERMÁK, F: *Jazyk a jazykověda. Přehled a slovníky*. 3. vyd. Praha: Karolinum 2001.

ČERNÝ, J: *Úvod do studia jazyka*. 1. vyd. Olomouc: Rubico 1998.

DOLNÍK, J.: *Základy lingvistiky*. Bratislava: Stimul 1999.

Encyklopédia jazykovedy. 1. vyd. Red. J. Mistrík. Bratislava: Obzor 1993.

HORECKÝ, J.: *Základy jazykovedy*. Bratislava: SPN 1978.

ONDRUŠ, Š. – SABOL, J.: *Úvod do štúdia jazykov*. 3. vyd. Bratislava: SPN 1987 (1. vyd. 1980, 2. vyd. 1984).

SOKOLOVÁ, M. – MOŠKO, G. – ŠIMON, F. – BENKO, V.: *Morfematický slovník slovenčiny*. Prešov: Náuka 1999.

SOKOLOVÁ, M. – OLOŠTIAK, M. – IVANOVÁ, M. a kol.: *Slovník koreňových morfém slovenčiny*. Prešov 2005 (1. vyd.), 2007 (2. vyd.), 2012 (3. vyd.).

Programová náplň

1. týždeň (24. – 25. 9. 2025)

Prednáška

Jazyk a rečová komunikácia. Základné pojmy a termíny: jazyk, jazykoveda, jazykovedné disciplíny, jazyk a reč, jazyk ako systém systémov, jazykové jednotky. Štruktúra jazyka. Jazykové jednotky a vzťahy medzi nimi. Funkcie jazyka.

Semináre

Organizačné pokyny. Registrácia v e-learningovom prostredí Moodle. Oboznámenie sa s obsahovou náplňou, literatúrou, systémom práce a podmienkami na úspešné absolvovanie predmetu.

Metódy spracovania a získavania odborných informácií. Samoštúdium.

KKM, s. 5 – 15

KKM, s. 172 – 176 (kap. Zdroje informácií...; Možnosti spracovania informácií)

KKM, s. 181 – 183 (kap. Technika citovania... Bibliografické údaje...; Resumé, abstrakt, tézy)

Webová stránka Jazykovedného ústavu Ľ. Štúra SAV: <http://www.juls.savba.sk/>

Slovníky na webe Jazykovedného ústavu Ľ. Štúra SAV: <https://slovník.juls.savba.sk/>

2. týždeň (1. – 2. 10. 2025)

Prednáška

Stratifikácia slovenčiny ako národného jazyka. Teória spisovného jazyka. Znaký a kritériá spisovnosti. Vzťah pojmov systém – norma – úzus – kodifikácia.

Semináre

Jazyk a reč, jazykové jednotky a ich identifikácia, funkcie jazyka, jazyková komunikácia.

Študijná literatúra:

KKM: s. 5 – 15.

3. týždeň (8. – 9. 10. 2025)

Prednáška

Morfematika I. Morféma, morfa, submorféma, submorfa. Princípy morfematickej segmentácie.

Semináre

Zvuková podoba jazyka a jazykovej komunikácie. Fonetika a fonológia.

Študijná literatúra k fonetike a fonológii:

KKM: s. 29 – 39.

4. týždeň (15. – 16. 10. 2025)

Prednáška

Morfematika II. Morfematická analýza jednotlivých slovných druhov.

Semináre

Morfematika I. Morféma, morfa, submorféma, submorfa. Princípy morfematickej segmentácie.

Študijná literatúra k bloku o morfematike:

KKM: s. 80 – 83.

MSS: s. 27 – 33 (základné termíny)

MSS: s. 29 – 56 (morfematická typológia, jednotlivé typy morfém)

MSS: s. 57 – 65 (postup pri morfematickom rozbere)

SOK: s. 177 – 196 (morféma, morfa, submorféma, submorfa, morfematická analýza)

SOK: s. 200 – 211, 219 – 227 (substantíva, adjektíva (adjektiválie), pronomína, numerálie, adverbíá)

SOK: s. 211 – 219 (morfematická analýza verb)

5. týždeň (22. – 23. 10. 2025)

Prednáška

Morfematika III. Morfematická analýza jednotlivých slovných druhov.

Semináre

Morfematika II. Morfematická analýza jednotlivých slovných druhov.

6. týždeň (29. – 30. 10. 2025)

Prednáška

Morfematika IV. Morfematická analýza jednotlivých slovných druhov.

Semináre

Morfematika III. Morfematická analýza jednotlivých slovných druhov.

7. týždeň (5. – 6. 11. 2025)

Prednáška

Morfológia a syntax I. Slovný druh. Gramatická kategória. Morfologická typológia. Vzťah morfológie a syntaxe. Syntaktický systém.

Semináre

Morfematika IV. Morfematická analýza jednotlivých slovných druhov.

8. týždeň (12. – 13. 11. 2025)

Prednáška

Morfológia a syntax II. Slovný druh. Gramatická kategória. Morfologická typológia. Vzťah morfológie a syntaxe. Syntaktický systém.

Semináre

Morfológia a syntax I. Slovný druh. Gramatická kategória. Morfologická typológia. Vzťah morfológie a syntaxe. Syntaktický systém.

Študijná literatúra k morfológii a syntaxi:

KKM: s. 83 – 115 (základné informácie o slovných druhoch)

KKM: s. 118 – 141 (základné syntaktické pojmy/termíny)

9. týždeň (19. – 20. 11. 2025)

Prednáška

Priebežný test – morfematická analýza.

Morfológia a syntax III. Slovný druh. Gramatická kategória. Morfologická typológia. Vzťah morfológie a syntaxe. Syntaktický systém.

Semináre

Morfológia a syntax II. Slovný druh. Gramatická kategória. Morfologická typológia. Vzťah morfológie a syntaxe. Syntaktický systém.

10. týždeň (26. – 27. 11. 2025)

Prednáška

Lexikológia a lexikografia I. Lexikálna súčasť jazyka. Slovná (lexikálna) zásoba, lexika. Slovo a lexéma. Členenie lexiky. Obohacovanie lexiky.

Semináre

Morfológia a syntax III. Slovný druh. Gramatická kategória. Morfológická typológia. Vzťah morfológie a syntaxe. Syntaktický systém.

11. týždeň (3. – 4. 12. 2025)

Prednáška

Lexikológia a lexikografia II. Lexikálna súčasť jazyka. Slovná (lexikálna) zásoba, lexika. Slovo a lexéma. Členenie lexiky. Obohacovanie lexiky.

Semináre

Lexikológia a lexikografia I. Lexikálna súčasť jazyka. Slovná (lexikálna) zásoba, lexika. Slovo a lexéma. Členenie lexiky. Obohacovanie lexiky.

Študijná literatúra k lexikologickému bloku:

KKM: s. 118 – 141 (Základné pojmy/termíny)

Materiály v prostredí Moodle.

12. týždeň (10. – 11. 12. 2025)

Prednáška

Lexikológia a lexikografia III. Lexikálna súčasť jazyka. Slovná (lexikálna) zásoba, lexika. Slovo a lexéma. Členenie lexiky. Obohacovanie lexiky.

Semináre

Lexikológia a lexikografia II. Lexikálna súčasť jazyka. Slovná (lexikálna) zásoba, lexika. Slovo a lexéma. Členenie lexiky. Obohacovanie lexiky.

13. týždeň (17. – 18. 12. 2025)

Prednáška

Opakovanie

Semináre

Lexikológia a lexikografia III. Lexikálna súčasť jazyka. Slovná (lexikálna) zásoba, lexika. Slovo a lexéma. Členenie lexiky. Obohacovanie lexiky.